

[**Alfred Jørgensen.**]

„Udviklingen i løbet af de snart 70 år, der er forløbet siden vedtagelsen af loven af 1889, har imidlertid medført, at lovens bestemmelser om det kgl. teaters eneret er kommet til at stå for de københavnske privatteatre som en urimelig begunstiggelse af det kgl. teater og i samme omfang som en utilbørlig begrænsning af privatteatrenes kunstneriske muligheder.“

Jeg deler ganske denne opfattelse og anbefaler, at tinget benytter denne lejlighed til at gøre en ende på den urimelige begunstiggelse af det kgl. teater og den utilbørlige begrænsning af privatteatrenes kunstneriske muligheder. Dette kan ske ved ændringsforslagets vedtagelse

Undervisningsministeren (Bomholt): Jeg erkender, at ordføreren for retsforbundet, det ærede medlem hr. Alfred Jørgensen, tilstræber en banebrydende indsats i kulturens og kunstens tjeneste; det drejer sig jo om intet mindre end det kgl. teaters brugsret til „Elverhøj“, dette foruroligende skuespil. Men jeg vil alligevel mene, at vi skal gennemføre lovforslaget som foreslået, idet det bygger på en aftale, der bør respekteres, og som har teaterkommissionens enstemmige tilslutning bag sig. Altså, jeg må anbefale at stemme imod det stillede ændringsforslag.

Boye Hansen: Med den samme motivering som den, den højtærede undervisningsminister har givet, må jeg på min gruppes vegne anbefale at stemme imod det af retsforbundet stillede ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

§ 2

vedtoges med 108 stemmer mod 6.

Hermed var ændringsforslaget af *Alfred Jørgensen* (se sp. 2146) bortfaldet.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg stiller forslag om, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 349, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 157).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse af et kreditinstitut for fiskerierhvervet.

(Første behandling findes i tidenden sp. 349, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 157).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer (tekst) og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Johs. E. Larsen): Udvalget har drøftet flere af de problemer, som var fremme under første behandling; navnlig har udvalget beskæftiget sig med spørgsmålet om, hvorvidt det ville lette og forenkle administrationen af loven om støtte til nybygning af fiskerfartøjer, såfremt den længivning, der hidtil er blevet ydet gennem fiskeriministeriet, blev henlagt til fiskeribanken, ved at man i passende omfang forhøjede denne institutions maksimumsbeløb for udlån. Som et alternativ til en sådan ordning har udvalget tillige drøftet, hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt blot at henlægge den kasse- og regnskabsmæssige forvaltning til fiskeribanken.

[Johs. E. Larsen.]

Til nærmere belysning af disse spørgsmål har udvalget fra fiskeriministerens modtaget en af fuldmægtig i finansministeriet, cand. polit. H. Uldall-Hansen udarbejdet redegørelse. Fra Dansk Fiskeriforening og Vestjysk Fiskeriforening har udvalget modtaget en skriftlig fælleshenvendelse, hvori det frarådes at overføre långivning efter loven om støtte til nybygning af fiskerfartøjer til fiskeribanken. De to organisationer gør i henvendelsen opmærksom på, at den nugældende ordning, hvorved repræsentanter for fiskerierhvervet medvirker ved behandlingen af lånesager, har vist sig at fungere fortrinligt. Udvalget har derefter ikke fundet anledning til at foreslå en omlægning af administrationen i forbindelse med de foreliggende lovforslag, men har henstillet til fiskeriministerens at foranledige, at spørgsmålet om en overflytning af den kasse- og regnskabsmæssige forvaltning underkastes en nærmere undersøgelse i den kommende tid, og den højtærede fiskeriminister har givet udvalget tilsagn om at ville foranledige en sådan undersøgelse.

Et flertal, nemlig socialdemokratiets, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget, indstiller forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v. til vedtagelse uforandret.

Et mindretal, det konservative folkepartis medlemmer af udvalget, har erklæret, at de ikke kan medvirke til lovforslagets gennemførelse, og at man vil redegøre for sin stilling her ved anden behandling.

Hele udvalget er enigt om at indstille forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse af et kreditinstitut for fiskerierhvervet til vedtagelse uforandret.

Jeg skal som udvalgets ordfører tillade mig at indstille de to lovforslag til uforandret vedtagelse.

Må jeg sluttelig for egen regning sige, at når man fra konservativ side ikke kan medvirke til gennemførelse af forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer, skyldes det — sådan har jeg i hvert fald forstået det — at partiet er ved at planlægge en anden økonomisk politik. Det forekommer mig imidlertid ejendommeligt, at man tager det foreliggende lovforslag som udgangspunkt for en sådan økonomisk politik. Her er tale om en beskeden støtte til et

erhverv, som har placeret sig pænt i vor handel med udlandet. Fiskernes daglige gerning foregår ofte under vanskelige og farefulde forhold — jeg skal her minde om de tragiske ulykker, der fandt sted ved Bornholm for kort tid siden. Kan vi med de forholdsvis beskedne midler, der her er tale om at stille til rådighed, medvirke til at skabe større sikkerhed til søs, samtidig med at vi rent erhvervsmæssigt yder fiskeriet en håndsrækning, ja, da forekommer det mig lidet betænkt at modsætte sig en lovgivning som den, der her er tale om.

Gideon: Som jeg tidligere har haft lejlighed til at understrege, så vi fra venstres side helst, at hele den udlånsvirksomhed, vi her beskæftiger os med, kunne foregå ad privat vej, nemlig gennem en særlig kreditforening for fiskerierhvervet, såfremt noget sådant kunne foregå, uden at man derved forringede fiskerierhvervets finansieringsmuligheder, og jeg tror, at fiskerierhvervet selv også gerne så en sådan ordning, såfremt den altså var mulig. Fiskerierhvervet er og har altid været et frit erhverv, der sætter en ære i at klare sig selv; man kommer ikke fra den side og beder om tilskud; det, man ønsker, er kun, at der åbnes erhvervet rimelige vilkår til at fortsætte den udvikling og modernisering, det i årevis har været inde i.

Det var derfor naturligt, at denne mulighed blev grundigt undersøgt, og det skete, da de nugældende love for et par år siden var til behandling. De oplysninger, vi dengang fik, og de indgående drøftelser, vi dengang havde i udvalget, førte imidlertid til, at det fra alle sider måtte erkendes, at der ikke var nogen mulighed for at realisere denne tanke.

Da de foreliggende lovforslag var til første behandling i det høje ting, var der derfor ingen grund til at komme nærmere ind på denne mulighed, den var helt ude af billedet. Imidlertid udkastede jeg den tanke, som var både naturlig og ligetil, om man ikke kunne lade fiskeribanken formidle alle lån til fiskerierhvervet, om der i det hele taget var nogen særlig grund til, at vi havde disse to forskellige former for udlån. Det ville tiltale os mere, om vi også kunne få de lån, som nu går gennem fiskeriministeriet, finansieret og administreret gennem

[Gidsøen.]

fiskeribanken under de former, hvorunder det foregår gennem denne bank. Det var kun en tanke, jeg udkastede, hvad jeg også pointerede dengang, men det var en tanke, som lå snublende nær og umiddelbart måtte virke tiltalende. Jeg føjede til, at jeg ikke dermed havde tænkt mig, at man skulle forringe vilkårene for fiskerierhvervet.

Det glædede mig, at denne tanke ikke alene fandt tilslutning hos ordføreren for det konservative folkeparti, det ærede medlem hr. Bruun de Neergaard, men at også den højtærede fiskeriminister — selv om ministeren havde sine tvivl — var villig til at overveje og undersøge, om man kunne finde en anden form for finansiering ved, at fiskeribanken overtog alle lån; også det ærede medlem hr. A. C. Normann udtalte sin villighed til i udvalget at være med til at undersøge og overveje hele dette spørgsmål.

Under arbejdet i udvalget har vi fået udførlige oplysninger om den långivning, der finder sted såvel gennem fiskeribanken som gennem fiskeriministeriet. Vi har fået oplysninger om den praktiske fremgangsmåde ved opnåelse af lån efter de to låneformer, således hvilke undersøgelser der foretages som grundlag for låneansøgningernes behandling, hvilke myndigheder der foretager disse undersøgelser, om lånenes løbetid, om udlånsvilkårene, hvilken sikkerhed der kræves, og meget mere. Jeg kan sikkert sige, at der ikke er noget hjørne af udlånsvirksomheden, der ikke blev belyst, og jeg finder anledning til at takke den højtærede fiskeriminister og ministeriets embedsmænd for de udførlige oplysninger, vi har fået under udvalgsbehandlingen.

Af en redegørelse, der er udarbejdet af fuldægtig i finansministeriet, cand. polit. Uldall-Andersen, fremgår det, at lånene, såfremt de skal ydes gennem fiskeribanken og skal ydes på bankmæssigt grundlag, skal op på en effektiv rente på 7 pct., uden at der herved er taget hensyn til den større risiko, der er forbundet med lån i 2. prioritet; såfremt der også skal tages hensyn til denne risiko, vil den effektive rente blive endnu højere. Det fremgår endvidere af redegørelsen, at fiskeribankens udlånskapital nødvendigvis skønmæssigt må forhøjes med godt 7 mill. kr. for hver million kroner,

der stilles til disposition om året. Med den her foreslåede udlånsvirksomhed på 2 mill. kr. om året vil det altså sige, at der skulle stilles en forøget udlånskapital til disposition for fiskeribanken på mellem 14 og 15 mill. kr.

Når vi har kunnet tilslutte os, at begge de her fremsatte lovforslag skal vedtages for en ny periode, betyder dette ikke, at vi har ændret vort syn på statens udlånsvirksomhed. Vi ønsker denne udlånsvirksomhed begrænset og helst helt afviklet, men vi ønsker, at det skal ske under hensyntagen til ret og rimelighed til alle sider, også til fiskerierhvervet. Derfor ønsker vi fra vor side, at denne udlånsvirksomhed skal tages op til en samlet overvejelse og afgørelse. Kun på denne måde er der en rimelig udsigt til at få hele dette spørgsmål løst, og kun på denne måde kan det ske under hensyntagen til ret og rimelighed over for alle erhverv. Så længe staten støtter andre erhverv — landbrug, industri og håndværk — med lån, for hvilke renten ligger betydeligt under de 6 pct., der her er tale om — i adskillige tilfælde ydes der endda direkte tilskud eller lån, som ikke forrentes — så længe kan vi ikke se, at det er i overensstemmelse med ret og billighed, at vi går med til en skærpelse af de vilkår, som gælder for støtten til fiskeriet.

Med ind i billedet må vi også tage, at denne långivning er blevet gennemført, uden at det offentlige derved har lidt noget tab, og at denne udlånsvirksomhed sker på en meget billig måde. Hele omkostningskontoen er efter det sidste finanslovforslag, såvidt jeg husker, på under 18 000 kr., og jeg vil tro, at selv om udlånet lægges over til fiskeribanken, vil administrationsomkostningerne ikke kunne bringes ned derunder. Dertil kommer, at der i øjeblikket årlig indkommer i afdrag henved $\frac{1}{2}$ mill. kr., og afdragene vil stige, således at hele udlånsvirksomheden faktisk kun bliver på $1\frac{1}{2}$ mill. kr. om året. Yderligere må det erkendes, at denne udlånsvirksomhed er sket til en overmåde produktiv investering og utvivlsomt har været medvirkende til den rivende fremgang, som hele fiskerierhvervet gennem mange år har kunnet fremvise.

Jeg synes også, at man ved bedømmelsen af dette lovforslag må tage hensyn til den ordning, som gælder for den færøske flåde. Vi havde netop i forrige uge et lov-

[Gideon.]

forslag til behandling om lån til nybygning af færøske fiskerbåde, et forslag, der går ud på at yde lån på tilsvarende betingelser, som gælder for de lån, der ydes til fiskere hernede. For hele denne långivning på Færøerne er der jo en samlet finansieringsplan, som blev gennemført med enstemmig tilslutning fra alle politiske partier for mindre end 2 år siden. I foråret 1955 skabtes der grundlag for oprettelsen af et færøsk realkreditinstitut, hvorigenennem der kunne ydes lån på indtil 50 pct. af et fartøjs værdi til fiskerfartøjer på Færøerne; derefter skulle der komme 15 pct.s lån eller anslået 800 000 kr. årlig igennem udlån fra fiskeribanken, og endvidere skulle Færøerne selv stille 15 pct. til disposition, medens de resterende 20 pct. skulle fremskaffes af ejerne.

Som sagt, hele denne finansieringsordning, som gik ud på at skabe en bedre udvikling af det færøske fiskerierhverv, var kommet i stand gennem indgående forhandlinger mellem Færøerne og myndighederne herhjemme. Den har kun virket i små 2 år, og vi fra vor side finder det rimeligt — hvad jeg også har givet udtryk for — at denne virksomhed må vi prøve i en ny periode. Men når man er indstillet på det, synes vi ikke, der kan være nogen rimelighed i, at vi giver fiskerne herhjemme ringere vilkår end dem, der gælder for de færøske fiskere.

Endelig er der en ting, som efter min mening må tillægges betydelig vægt. Jeg er bange for, at der, ved at man overfører den udlånsvirksomhed, som hidtil er foregået gennem fiskeriministeriet, til fiskeribanken, skabes grundlag for en storstilet udvikling af offentlig investering i fiskerierhvervet. Når vi herhjemme indtil nu har kunnet holde långivningen gennem fiskeriministeriet inden for 2 mill. kr., så skyldes det jo, at man ved administrationen af den har taget hensyn til ansøgenes personlige forhold, således at man har lagt væsentlig vægt på, at de ansøgere, der fik disse lån, havde gjort sig kvalificeret til dem derigenom, at de gennem udøvelsen af deres erhverv havde sparet op, at de havde den fornødne kapital til disposition, medens man udelukkede de folk, som vel havde denne kapital, men som havde fået den på anden måde, f. eks. ved arv eller gave,

ligesom man stillede sig meget reserveret over for folk, som tidligere havde fået lån, og også over for folk, som havde fiskerfartøjer i forvejen. Jeg er bange for, at hvis man nu overfører denne udlånsvirksomhed til fiskeribanken, vil man ikke kunne indsnævre området, således som man nu gør. Forholdet er jo det, at fiskeribanken nu udlåner i 1. prioritet, og at der ved denne udlånsvirksomhed udelukkende tages hensyn til forretningsmæssige og sikkerhedsmæssige forhold. Det ville forekomme én ejendommeligt, hvis man skulle have et kreditinstitut, en bank, som udlåner mod 1. prioritet udelukkende ud fra banktekniske betragtninger, altså forretningsmæssige og sikkerhedsmæssige hensyn, medens man med hensyn til 2. prioritet kun skulle tage hensyn til ansøgenes personlige forhold og skulle udelukke alle dem, der i det hele taget kunne stille den fornødne sikkerhed.

Som sagt, den begrænsede udlånsvirksomhed, vi har i øjeblikket, kræver, at der skulle stilles en kapital på 14-15 mill. kr. yderligere til disposition for fiskeribanken. Skulle vi udvide ordningen på den måde, jeg har omtalt, ville det betyde, at denne udlånsvirksomhed blev meget større, og den kapital, der skulle stilles til disposition, måtte blive meget større, og medens den væsentlige del af fiskerierhvervets finansieringsbehov i dag dækkes gennem de private banker og sparekasser, ville det i hvert fald let føre til, at en stor del af denne udlånsvirksomhed gik over til at skulle finansieres ad offentlig vej. Det er i hvert tilfælde noget, som må undersøges meget grundigt, ligesom hele fiskerierhvervets finansieringsbehov må undersøges. Det har vi ikke været i stand til under den udvalgsbehandling, som har fundet sted. Det er vel også naturligt, at man hører, hvorledes de private pengeinstitutter stiller sig til det. Altså, vi er betænkelige ved udsigten til at komme ind i en meget stor udvikling på dette område, en udvikling, der fører til, at en væsentlig del af fiskerierhvervet i højere grad end hidtil finansieres gennem offentlige foranstaltninger.

Vi er som sagt stadig indstillet på, at statens udlånsvirksomhed tages op til en samlet revision. Vi må tage hensyn til samtlige erhverv, således at der øves ret og

[Gideon.]

billighed til alle sider. Det er en af de opgaver, som snarest må tages op til løsning, og til dette arbejde kan jeg tilsige mit partis støtte.

Under udvalgsarbejdet har der været rejst det spørgsmål, om man ikke kunne lade de lån, der blev ydet gennem fiskeriministeriet, administrere af fiskeribanken. Det er jo et ret beskedent spørgsmål i forhold til det rent principielle spørgsmål, hvorvidt der skal ydes lån; men er det muligt, at man derigennem kan nå til en forenkling og en besparelse på dette område, er vi fra vor side naturligvis meget interesseret i, at dette spørgsmål bliver nærmere undersøgt.

Jeg skal hermed tillade mig at anbefale begge lovforslagene til vedtagelse i den foreliggende skikkelse.

Bruun de Neergaard: Mit parti erkender, at fiskerierhvervet har en vanskelig stilling i henseende til at skaffe sig kredit, både fordi kreditorernes stilling i sikkerhedsmæssig henseende er ringere, og fordi erhvervet ikke har et så udviklet kredit-system som andre erhverv. Det er i erkendelse heraf, at mit parti vil støtte den foreslåede udvidelse af fiskeribankens maksimumsbeløb fra 20 mill. til 30 mill. kr.

Gennem bankens udlån ydes der erhvervet støtte på to måder, nemlig ved gennem statens garanti og medvirken at gøre det muligt at opnå billigere udlånsmuligheder og ved, at staten påtager sig omkostningerne ved bankens drift og administration. Mener man fra erhvervets side, at de rammer, der herved er skabt, ikke er tilfredsstillende, er det konservative folkeparti villigt til at tage spørgsmålet om skabelse af et bedre og smidigere organ op til en realitetsdrøftelse. Jeg tror ikke, at vi i det lange løb kommer uden om at skabe en bedre finansiering af fiskerierhvervet, og jeg opfordrer på ny, således som jeg gjorde ved første behandling, erhvervet til selv at medvirke hertil, f. eks. ved at tage skridt til at oprette sine egne finansieringsinstitutter.

Gennem lovforslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer ydes der foruden støtte til pengenes fremskaffelse og administration af ordningen tilskud gennem billigere rente, end man vil kunne opnå, hvis

man låner pengene i det åbne marked. Vi ønsker i det konservative folkeparti at udvikle de direkte tilskud til erhvervene, hvor ikke ganske særlige hensyn gør sig gældende, og vi kan derfor ikke medvirke til dette lovforslags gennemførelse i den foreliggende form.

Jeg rejste ved første behandling spørgsmål om at indlemme denne lovgivning under fiskeribanken ved en yderligere udvidelse af bankens maksimumsudlånsbeløb, idet erhvervet derved ville opnå at få de samme muligheder for at få kapital, som hvis det foreliggende lovforslag gennemføres. Jeg er taknemlig for de mange og udførlige oplysninger, som vi har fået gennem den højtærede fiskeriminister og ministeriet. Disse oplysninger bekræfter, så vidt jeg kan se, at den udvej, jeg har anvist, er farbar, praktisk og forenkende. For det første ydes der gennem fiskeribanklån og nybygningslån stort set lån til de samme formål, kun udlånsgrænsen er forskellig. For det andet er den tekniske fremgangsmåde ved lånenes optagelse stort set sideløbende. Fiskerikontrollen medvirker ved begge låneformer; fiskeriministeriet, finansministeriet og fiskeriet selv er repræsenteret både i bankens bestyrelse og i fiskerflådens fornyelsesnævn, der bistår fiskeriministeren ved afgørelse af lånesagerne gennem fiskeriministeriet, og efter de oplysninger, vi har fået, skulle de udlån på 2 mill. kr., som er stillet i udsigt ved dette lovforslag, kunne foregå gennem fiskeribanken ved at udvide bankens maksimumsudlånsbeløb med 14-15 mill. kr.

Så vidt jeg kan se, skulle de vigtigste argumenter mod en sådan ordning være, at erhvervet for det første kom til at betale dagsrenten af de optagne lån, men dette er i og for sig i overensstemmelse med hele vor indstilling til statens lånepolitik, hvad enten det gælder udlån til det ene eller det andet erhverv. For det andet ville risikomuligheden for banken vokse, hvis den også fik adgang til at give andenprioritetslån. Hertil kan man sige, at staten i øjeblikket udlåner disse penge og er ude for den samme risiko, og at det i praksis har vist sig, at denne risiko er meget ringe. For det tredje kunne man indvende, at ved den nuværende ordning tages der i fiskeriministeriet individuelle hensyn ved

[Bruun de Neergaard.]

bevilling af lånene, medens udlånene af fiskeribankens midler foregår efter mere tekniske kriterier. Disse individuelle hensyn, hensynet til den unge fisker, der er særlig kvalificeret og måske har vist evne til selv at spare nogen kapital op, mener jeg principielt lige så vel kunne tages af fiskeribankens bestyrelse. Hvis man ikke mener, at fiskeribanken i den nuværende form er smidig nok, foreligger der den mulighed at omdanne denne bank til et virkeligt realkreditinstitut for fiskeriet, og her anfører jeg ligesom det ærede medlem hr. Gideon, at der måske var erfaringer at hente fra det færøske realkreditinstitut.

Jeg skal på ny understrege, at det konservative folkepartis stilling til denne lovgivning ikke er dikteret af en særlig lyst til at genere fiskerierhvervet. Vi er afgjorte modstandere af direkte statslån og tilskud til erhvervene, hvor ikke ganske særlige hensyn gør sig gældende. Vi har ved vort forslag anvist en udvej, der ikke ville forringe erhvervets lånemuligheder, men til gengæld forenkle hele administrationen. En ordning som den her foreslåede om støtte til nybygning af fiskerfartøjer vil i praksis altid let komme til at virke tilfældigt, og det vil for den enkelte låntager, der opnår et sådant lån, være som en lotterigevinst. En sådan lovgivning kan kun være lapperi. Vi undgår efter min mening ikke før eller senere at tage spørgsmålet om fiskeriets finansieringsforhold som helhed op til drøftelse og samlet løsning.

Jeg skal anbefale at stemme for lovforslaget om udvidelse af fiskeribankens lånemuligheder og stemme imod lovforslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer.

A. C. Normann: Når det ærede medlem hr. Bruun de Neergaard på ny lufter tanken om, at fiskeriet selv skulle oprette kreditinstitutter for derved at komme bort fra de offentlige lån, skal jeg nøjes med at sige, at det er min opfattelse efter adskillige års kendskab til fiskeriets forhold, at der er

betydelig afstand mellem fiskeriets faktiske muligheder for at løse en sådan opgave og den tilstand, som det ærede medlem hr. Bruun de Neergaard åbenbart må mene råder inden for fiskeriet. Jeg tror, at det ærede medlem tillægger fiskerierhvervet en evne og en økonomisk magt, som dette erhverv desværre ikke råder over. Ud over at sige dette skal jeg ikke nu på ny deltage i diskussionen om det konservative folkepartis ganske særlige stilling til loven om nybygning af fiskerfartøjer. Vi har jo drøftet sagen ved første behandling; vi havde en drøftelse af samme art forleden dag, da vi behandlede lovforslaget om de færøske lån, og nu har sagen været belyst her i dag, så jeg tror ikke længere, der er noget æret medlem, som er i tvivl om partiernes stilling til denne sag.

Da der ikke er foreslået nogen ændringer i de to lovforslag, siden de var til første behandling, kan jeg nøjes med at henvise til de betragtninger, jeg fremkom med dengang, og til den redegørelse, udvalgets ærede ordfører har givet.

Jeg vil meget varmt anbefale begge lovforslag til vedtagelse, samtidig med at også jeg vil takke den højtærede fiskeriminister for det tilsagn, han har givet om at ville foretage en undersøgelse af mit forslag om at lade den kasse- og regnskabsmæssige forvaltning af loven om lån til nybygning af fiskerfartøjer henlægge til det samme kontor, som har den kasse- og regnskabsmæssige forvaltning af de lån, som fiskeribanken yder.

Fiskeriministeren (Chr. Christiansen): Jeg takker udvalget for dets indstilling til begge de lovforslag, vi her behandler. Der kan vel ikke være grund til for mig at komme med en større redegørelse om lovforslagene og de problemer, som de omhandler, efter den udvalgsbehandling, der har fundet sted, og efter at ministeriet og jeg har givet alle de oplysninger, udvalget har ønsket. Jeg kan føje til, at de er givet så udførligt, at jeg er glad for, at man her har takket

[Fiskeriministeren.]

ministeriets embedsmænd for den omstændelige besvarelse af alle de stillede spørgsmål.

Jeg skal gerne indrømme, at fiskeriets finansiering er en overmåde vanskelig sag. Jeg har allerede tidligere her i tinget gjort opmærksom på, at den interesserer mig overordentlig meget, men jeg må give det ærede medlem hr. A. C. Normann ret i, at spørgsmålet er betydelig vanskeligere, end man ved første øjekast tror. Jeg har, ligesom måske mange andre af tingets medlemmer, egentlig troet, der var mulighed for at gennemføre en helt anden finansieringsordning end den, der har været gældende i en række år. Naturligvis kan man ikke se bort fra, at udviklingen efterhånden kan skabe betingelser for ændringer, men jeg er enig med det ærede medlem hr. Gideon i, at der må finde en samlet overvejelse sted af dette låneproblem, fordi det ikke blot er fiskeriet, der er inde under en låneordning som denne, men en hel række andre erhvervsområder, endog erhvervsområder, hvis vilkår lånemæssigt er mere gunstige end dem, de foreliggende lovforslag betinger.

Jeg kan ikke have noget som helst imod, at spørgsmålet tages op, hvis der skulle være mulighed for, at man uden at skade erhvervenes fremgang og udvikling finder frem til en ordning, som passer bedre til erhvervenes vilkår.

Jeg takker det ærede medlem hr. Bruun de Neergaard, fordi de konservative dog vil støtte lovforslaget om fiskeribanken; men jeg beklager, som jeg tidligere har gjort det, at de ikke ønsker at medvirke til gennemførelsen af lovforslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer. Det er muligt, at det ærede medlem tror, han har udkastet en tanke, måske endog et forslag, som er meget bedre end det foreliggende, men det er min opfattelse — også efter de forhandlinger, vi har haft i udvalget — at det, det ærede medlem foreslår, i virkeligheden vil betyde en dyrere og ringere finansiering for fiskerierhvervet end den, der gælder i øjeblikket, og som det har haft gennem en række år. Jeg mindes den varme tilslutning op gennem årene, som det konservative folkepartis medlemmer både i landstinget og i dette ting har givet

disse lovforslag. Jeg har naturligvis gennem de senere år kunnet føle, at der ligesom var lidt slinger i valsen, at der var en omstilling i gang, men alligevel vil jeg gerne understrege, at det ærede medlem hr. Halfdan Henriksen i landstinget i 1948 gik meget venligt og varmt ind for en lovgivning om støtte til nybygning af fiskerfartøjer ganske som den, vi her behandler. Så sent som i marts 1950 var der ikke nogen modstand fra de konservative; selv det ærede medlem hr. Foss var i landstinget med til at stemme for denne lovgivning. Senere er der kommet nye tanker frem; jeg har forstået, at der er fuldbyrdet en omstilling, og at det ærede medlem hr. Foss har sejret. Om det så er en sejr for det, der er rigtigt, må vi overlade til det konservative folkeparti selv at afgøre.

Jeg vil gerne her fremføre de tre grunde, der for mig har været afgørende for min stærke anbefaling af lovforslaget om støtte til nybygning af fiskerfartøjer. Det er for det første, at finansieringen af fiskerfartøjer er en særdeles vanskelig historie, som ikke på nogen måde kan sammenlignes med den almindelige finansiering af fast ejendom. For det andet: denne lovgivning giver gode muligheder for at skaffe eget fartøj til unge fiskere, der ellers ville have meget vanskeligt ved at opnå dette. For det tredje finder jeg, at staten må være stærkt interesseret i, at der bygges de bedst mulige fiskerfartøjer, således at sikkerheden på havet bliver så stor, som det nu er menneskeligt muligt at opnå. Hvis vi ved denne lille håndsregning kan skabe større sikkerhed for dette farlige erhverv, synes jeg der er rimelig grund dertil. Af disse tre grunde mener jeg, denne lovgivning er påkrævet.

Bruun de Neergaard: Jeg takker den højtærede fiskeriminister, fordi han dog levner os en lille smule velvilje over for fiskerierhvervet. Det er rigtigt, at der er fuldbyrdet en omstilling over for disse problemer, og at jeg i dag står som repræsentant for den anden indstilling end den, der var gældende, da det ærede medlem hr. Halfdan Henriksen for 9 år siden anbefalede en lignende lovgivning.

Jeg finder anledning til at gøre opmærksom på, at da man i 1932 oprettede fiskeribanken — det var vistnok, da daværende

[Bruun de Neergaard.]

statsminister Stauning var fiskeriminister — mente man at kunne klare fiskeriets finansiering gennem fiskeribanken. Det, der er sket ved denne anden lovgivning, som nu er klistret på, er i virkeligheden, at man har benyttet en ekstraordinær foranstaltning fra krigens tid til at udbygge en ny långivning ved siden af fiskeribankens; og som jeg nøjagtigt påviste i mit indlæg under første behandling, har staten derved ikke alene ydet en håndsrekning, men også været med til at skabe et yderligere behov for og forventning om statsstøtte. Det er denne ekstraordinære lovgivning, som mit parti mener at vi på et tidspunkt, da forholdene for fiskerierhvervet er nogenlunde tålelige, kan ophæve og føre tilbage til den ordinære finansieringsform gennem fiskeribanken; og vi er villige til at tage hele fiskeriets finansiering op til en tilbundsgående drøftelse.

Det er muligt, at jeg ikke har den samme erfaring som den højtærede fiskeriminister med hensyn til finansiering af fiskeriet. Den højtærede fiskeriminister siger, at den ordning, jeg har foreslået, er både dyrere og ringere end den nugældende. Jeg vil give den højtærede minister ret i, at den er dyrere, for så vidt som den kræver, at man skal betale dagsrenten for vedkommende lån, men på anden måde kan den vist ikke siges at være dyrere, og at den skulle være ringere, kan jeg slet ikke erkende.

Det konservative folkeparti ønsker ikke at yde direkte tilskud til erhvervene. Vi er kun interesseret i, at erhvervene får den størst mulige fremgang, og i at skabe sådanne rammer i vor lovgivning, at en sådan fremgang bliver mulig.

Fiskeriministeren (Chr. Christiansen):

Man kan naturligvis godt sige, at der er tale om en ekstraordinær lovgivning, fordi fiskeriet, da man i 1932 gennemførte loven om fiskeribanken, havde en helt anden karakter, end det nu har, men de tre vigtige grunde, jeg understregede, er netop bevis på, at det ikke i egentlig forstand er en ekstraordinær lovgivning, men en lovgivning, der er nødvendig, for at staten kan sikre sig en udvikling, som den må være interesseret i.

Jeg anerkender naturligvis, at de konservative vil stemme for lovforslaget om

fiskeribanken, men jeg beklager meget, at de på grund af disse noget principielle synspunkter mener helt at kunne se bort fra lovgivningen om lån til nybygning af fiskerfartøjer. Jeg finder anledning til at citere, hvad det ærede medlem hr. Fibiger sagde den 11. februar 1949 under behandlingen af netop denne lovgivning — det står i folketingets forhandlinger 1948-49, sp. 2798 —:

„Hvis det kan hjælpe nye, unge fiskere til at komme i besiddelse af et fiskerfartøj, forekommer det mig også at være nødvendigt, at man fortsætter lovgivningen.“

Noget af det, jeg lægger mest vægt på, og som har størst betydning for fiskerierhvervets udvikling, er, at der åbnes mulighed for de unge for at få foden på eget dæk, og jeg mener derfor, at de konservative vurderer hele denne situation forkert og skader en udvikling, som er i gang. Der er her ikke tale om tilskud, men om lån, der praktisk talt til 100 pct. bliver betalt tilbage af erhvervet.

(Kort bemærkning).

Bruun de Neergaard: Jeg hørte med interesse de tre grunde, den højtærede fiskeriminister opremsede som støtte for den lovgivning, vi behandler; men for mig at se er der ingen af disse grunde, der taler imod, at denne udlånsvirksomhed ikke lige så godt kunne ske igennem fiskeribanken. Jeg har netop fremhævet, at fiskeriet på grund af sine særlige forhold har et særligt lånebehov, og at vi også fra konservativ side vil være med til at tilfredsstille dette lånebehov.

Fiskeriministeren (Chr. Christiansen): Jeg noterede mig, at det ærede medlem for lidt siden sagde, at de konservative ikke havde særlig lyst til at genere fiskerierhvervet, og det er jeg naturligvis meget glad for, men jeg ville have været gladere, hvis de så også opfyldte deres eget ønske om ikke at genere, for lige meget hvordan man vender og drejer det, vil en omlægning fra det her foreslåede til det, det ærede medlem har gjort sig til talsmand for, betyde en forringelse og en fordyrelse for fiskerierhvervet, og det mener jeg ikke tiden er inde til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v.

Lovforslagets §§ 1—12 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse af et kreditinstitut for fiskerierhvervet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i postloven.

(Første behandling findes i tidenden sp. 660, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 161).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Poul Hansen [Svendborg]): Ved første behandling af dette lovforslag fremgik det ret klart, at det sikkert ikke blev muligt at få forslaget bestemt om en forhøjelse af avisporto med ca. 10 mill. kr. gennemført, og det bekræftedes da også straks i udvalget. Men der viste sig samtidig en forståelse for det

ønskelige i at forbedre postvæsenets indtjeningsmuligheder, hvorfor man gik i gang med at undersøge, om andre rimelige muligheder var til stede. Betænkningen giver udtryk for, at udvalget har ment, at det var der.

Af lovforslagets bestemmelser vedrørende avisporto tiltrædes kun forhøjelsen af overvægtsporto samt portoforhøjelsen for udgiverkorsbånd. Ved at ændre forslaget således skåner man især de mindre aviser for forhøjelsens virkninger, og blade af almindelig størrelse vil kun mærke lidt til forhøjelsen. Som det fremgår af betænkningen, er det især udbringningsforholdene i landdistrikterne, der har fremkaldt modvilje mod at gøre bladudbringningen dyrere. Samtidig opfordres postvæsenet til i øvrigt at tage hele dette spørgsmål op til nøjere overvejelse under hensyntagen til de muligheder, der måtte ligge i anvendelsen af den moderne teknik. Selvfølgelig ved udvalget godt, at postvæsenet, der jo er dygtigt arbejdende, anvender moderne midler, men man ønsker altså at få undersøgt nærmere, om rationaliseringen ikke i højere grad kunne komme landdistrikterne til gode i form af hyppigere udbringning af post.

For på den anden side at opnå det af ministeren ønskede provenu har udvalget da samlet sig om en ophævelse af lokalporto for breve og forretningspapirer. For flere år siden blev den specielle lokalporto ophævet, for så vidt angik tryksager og brevkort, og breve og forretningspapirer er altså det sidste tilbageværende område, hvor der er en særlig lokalporto. Udvalgets flertal — alle undtagen det ærede medlem hr. Poul Sørensen — har ment, at rimeligheden ved ophævelsen bl. a. kan forsvares under hensyn til, at de store byer, f. eks. København, har 6 à 7 gange udbringning i forhold til landdistrikternes ene udbringning. Det kan tilføjes, at lokalporto ej heller findes i Norge og Sverige.

Trods megen sympati har der derimod ikke kunnet samles flertal i udvalget for en nedsættelse af vægtgrænsen for breve til 20 g — det, vi kalder den nordiske vægtgrænse — og her har det særlig været frygt for mere arbejde med vægtkontrollen, der har bevirket modstanden mod denne vægtgrænse.

Resten af de foreslåede 10,69 mill. kr.,